

Poština placana v gotovini.

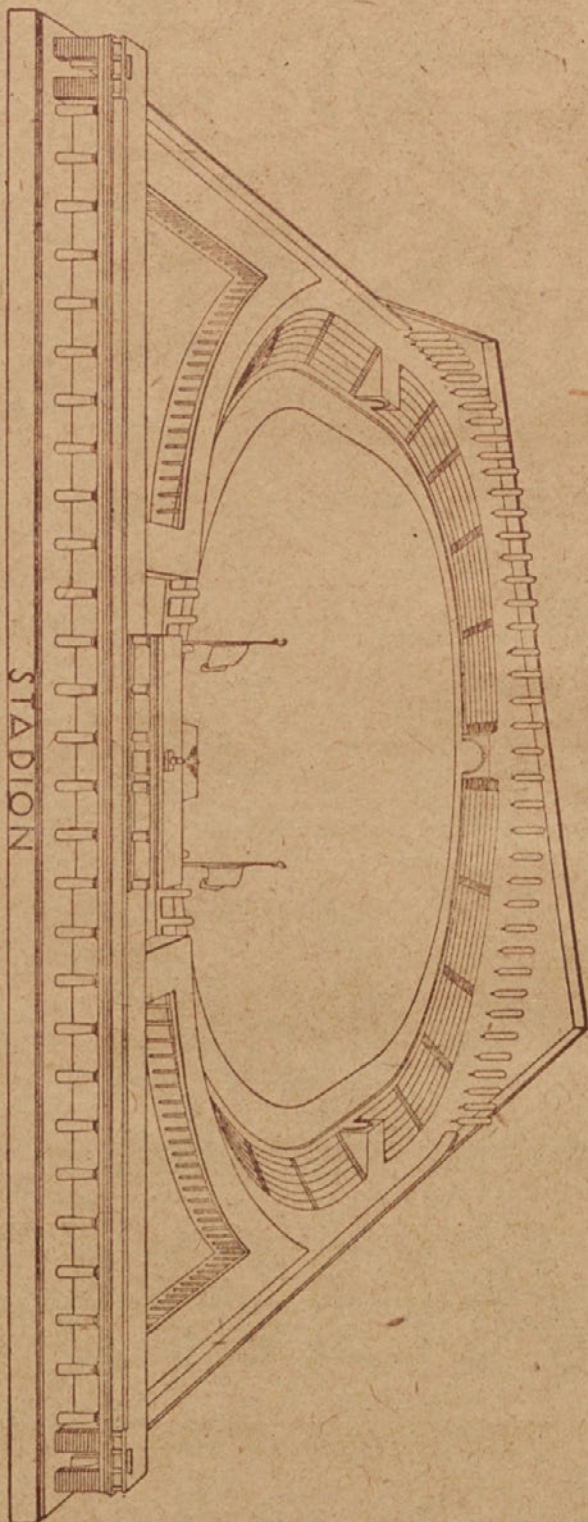
MLADOST

1926

Št. 3

STADION

Za praznik sv. Jožefa.

Vézilo našemu varuhu.

Jože Pogačnik.

*Jožefa za luč izbrali
smo mladosti svoje si,
in za god ga vezovali
bomo z zaobljubami:*

*Jezusa si, Jožef, ščitil,
grešnih rok ga rešil si —
V naših cerkvah, v naših srcih
mi ga bomo čuvali!*

*Mater sveto si mu čuval,
čisto si ohranil jo —
Naše žene, deve sveto
čast stražiti hočemo!*

*Pod večer po težkem delu
Jezusa si pestoval —
Rodu našemu povemo:
Bog prižet bo sreče dal!*

*V tih hiši v Nazaretu
zredil si Zveličarja —
V tvojem varstvu dozoreti
hočemo — za bližnjega.*

*Jožefa za luč izbrali
smo mladosti svoje si;
božje carstvo z njim braniti
smo se mu zavezali.*

Brat Janez:

Slovenska mati.

(K motivom »maternega dne« 25. marca 1926.)

Nič ni lepšega a nič težjega, kakor dostojno proslaviti mater. Vse, kar je človeku najlepšega in najplemenitejšega, je združeno s tem imenom. Prva beseda, ki so jo jecljala naša otroška usta — je bila mati, in možje ne umirajo, dokler niso še poslednjikrat zaklicali mater. Spoštovanje matere ni izraz duha, ampak je potreba srca. Brez besed in črk je narava sama vlila ljubezen do matere v človeško srce.

Kralj Perzov Darij je vso silo svojega kraljestva zbral proti barbarskim Scitom. Le-ti pa se niso hoteli spustiti v boj, ampak so se dalje in dalje umikali v osrčje svoje zemlje. Toda na vprašanje Darijevih odposlancev, kdaj bodo nehali bežati, so dali sledeči odgovor: »Nimamo mest in plodnih polj, da bi jih branili. Kadar pa pridemo do grobov svojih očetov in mater, boš pa videl Darij, kako se Sciti znajo boriti!« In res, Peržan se je moral umakniti, ne da bi uspel. — V vrsto svojih največjih junakov je Grk stavil tudi Cleobisa in Bitona, ki sta svojo mater z lastnimi rokami vozila v Junin tempelj, in Rimljan poleg junakov orožja ni pozabil staviti mladini za zgled junaka ljubezni: Amphinomusa in Anapusa, ki sta ob strašnem ognjenem izbruhu Etna na ramah ponela svoje starše iz smrtne nevarnosti.

Tako je barbar in pagan čislal svojo rodnico in ljubezen do nje. Kaj bi morali storiti šele mi, da bi bil dostojen spomin naše slovenske matere, ki nas ni le telesno, ampak tudi duševno rodila!

Kdo se ne spominja z ganotjem, kako je sedeč na njenih kolenih ali na zapečku vsrkaval vase njeno življenjsko modrost, njeno dušo, ki ni bila nikoli toliko utrujena, da ne bi odgovarjala na tisoč malih vprašanj o vsakdanjem življenju, in na stotine velikih vprašanj o Bogu in večnosti. In tako je postala mati naše življenje, potrebna tudi še v moških letih kakor vsakdanji kruh. Res da blagoslov kruha vemo ceniti šele tedaj, kadar ga nimamo. Kaj nam je mati, tudi žal šele takrat doumemo, ko se je nad njo zaprl grob. V tistem hipu zazija v našem življenju strahotna praznina, ki je ni mogoče več spolniti: niti žena niti kaka druga še tako ljubljena oseba ne more več nadomestiti matere!

Slovenska mati je angel varuh naših domov in naših duš. Križ, ki ga je mati otroku vtisnila na čelo, bo ostal, in naj ga tudi za hip zasenči tujina in greh. Spomin na dobro mater in njeno molitev vrača v svetu izgubljene nazaj v naročje vere in domačije. Si že bil v tujini in nisi občutil, kako slovensko srce vedno hrepeneče išče matere: v misli, pismu in pesmi! Misel nanjo je osrečujoča in sladka kakor vonj domačih polj, je dobra kakor pšeničen kruh. In malo jih je, v katerih ta misel ne postane želja in sklep: pustiti vse in pohiteti domov v objem matere. To so največji in najlepši trenutki življenja, ko se duša očisti in zopet najde nebo, ki se odžarja v materinih očeh.

Mati je, ki najgloblje ljubi slovensko zemljo, ker največ zanjo trpi. Slovenska mati je bila, ki je ponesla umirajočemu sinu-vojaku v tujino prgišče rodne zemlje in mu jo dala pod glavo, da je bila smrt lažja, ko že ni mogel počivati v domači zemlji...

Slovenska mati je svečenica naših družin. Njena roka je nevidno v srcu vsakega otroka. Kakor duhovnik pred oltarjem, kliče njena upognjena pa nikdar strta postava: Sursum corda! Kvišku srca! Šibki smo in majhni, zato iščimo opore v Močnem! Naj nas varuje On, ki je vladar ljudstev, v čigar rokah je usoda narodov.

Našim dobrim materam se moramo zahvaliti, da smo Slovenci Marijin narod. Njim, trpinkam, je postala vzor in moč Mati žalostna, ki je združila v sebi dve največji popolnosti žene: devištvo in materinstvo. V ljubezni in skrbi so nas posvetile nebeški Materi, zato je ona, naših mater Mati, tudi Mati slovenskega ljudstva.

Slovenska mati je angel ljubezni in obenem tisti žalni angel, ki drži v rokah kelih trpljenja, kadar se nad domom zberejo oblaki nesreče in žalosti. Naša slovenska mati ni salonska roža, ampak je ponižna in skromna kakor naši domovi. Njeno čelo je podoba naše zorane, trpeče zemlje: ljubezen in žrtev je njeno življenje.

Ako me torej vprašaš, kaj je mati, odgovorim: Bitje, ki živi zato, da daruje srce. Ki ljubi in mora biti ljubljena. Tolikšna je njena ljubezen, da jo celo Bog primerja svoji božji ljubezni. Njeno srce je morje brez dna in brez bregov; morje prečesto preizkovano pa radi svoje neizmernosti nikoli spoznano. Odpoved in žrtev je njena narava, sebičnosti ne pozna. Matere trpe celo v ljubezni, ker je tudi ljubezen žrtev. One trpe vse več kot mi. V njenem čutečem srcu, v njeni živonežni domišljiji odmeva vsaka trpkost vse jačše, seka globlje rane, se bolest postoteri! Naše matere so močnejše v trpljenju kot mi! Ne beže od doma, da si v družbi olajšajo žalostno srce, ne iščejo prilike, da zamotijo zunanji oprayki jok duše. Naše matere imajo pogum, da gledajo trpljenju v obraz in vdano nosijo življenjski križ, na katerem večkrat slone vsi križi drobne družine...

Radi Nje, ki je blagoslovljena med ženami, in radi nje, ki nas je nosila pod srcem, mislim, da ne smemo več govoriti o »slabem«
spolu!

Po vojni so Francozi v Parizu francoski materi postavili spomenik. Bron in marmor naj stoletjem pričata o junaštvu francoske matere, ki je najdražje žrtvovala domovini. — Ali ga ni tudi slovenska mati zaslužila? Več, še vse več! Bron in kamen ji je premalo, ona ne spada v preteklost, ona je in bo živa ljubezen in vtelešena žrtev! Kamnit spomenik bi ji bil premalo. Njen pomnik bodimo zato mi vsi, ki ljubimo, kakor ljubi ona, ki žrtvujemo, kakor žrtvuje ona, slovenska mati. Njen pomnik naj bodo vsa naša društva in vse naše organizacije, ki jih oživlja njena vera in njena moč, in ki zmagujejo in rastejo z orožjem slovenske matere: z ljubeznijo in žrtvijo.

M. Elizabeta:

Mati.

*Mati! — Katero morje je širje ko tvoje srce?
Katero brezno je globlje ko tvoje roke?
Vse dni življenja si polna radosti,
vsak hip si polna bržkosti — ne zase, za svoje otroke.*

*S krvjo srca in žulji rok pripravljáš srečo otrok...
Vse bisere svoje zanje prekuješ, bogastvo svoje vse
njim žrtvuješ.*

*O mati! — Kako iznajdljiva, kako je globoka,
ljubezen tvoja za srečo otroka!*

Jože Jagodic:

Krvava zarja.

Črtica.

(Konec.)

Iz vaške gostilne se je razlegala vesela pesem, vmes se je slišal smeh in krohot.

Vse je utihnilo, ko je vstopil Janez in spogledali so se pivci. Nerazumljivo se jim je zdelo, da je v nedeljski obleki.

»Kam pa, kam, Janez, kaj greš morda že na semenj? Pa bi bil vendar počakal jutra!« ga je nekdo poredno pozdravil tam iz kota.

Janez pa se ni zmenil ne za besede, ne za krohot, ki je besedam sledil. Pomignil je krčmarici, naročil žganja in sedel v drugi kot izbe, kjer ni bilo pivcev.

V dušku je izpil, ko mu je prinesla. Ozrl se je skrivaj izpod čela po omizju, in ko ni videl nikogar od onih, ki jih je iskal, je položil na mizo denar in urno odšel.

»Te-te šment, kaj pa mu je danes?« se je zopet oglasil oni iz kota.

»Pusti ga, pusti, žvirco prevzetno!« se je odzval drugi. Vsi pa so se zasmejali.

»Hudič!« je siknil Janez in stopil čez prag.

Zavil je čez polje na pot proti Hotemožam. Počasi je stopal, kakor bi preudarjal, ali naj gre ali ne. Pa Janez se ni pomišljal več. Saj je bil prepričan, da mu ne izpodleti krvavo maščevanje...

Potegnul je veter preko domače vasi in nesel hripave glasove po polju:

Oj zdaj gremo, oj zdaj gremo —
nazaj nas več ne bo...

In še se je trgala beseda iz daljave:

Nazaj nas več ne bo...

»Še, še!« si je odgovoril in podvizal korak.

* * *

Doma sta mati in Lenka začeli še enkrat z rožnim vencem. Težko sta molili, od časa do časa jima je zmanjkovalo glasu, Lenka je venomer ihtela.

»Lenka, pojdi za njim in ga spravi nazaj,« je mati hipoma pretrgala molitev. Beseda ji je bila hripava.

»Saj nič ne pomaga,« je rekla Lenka, »saj veste kakšen je, še ubil bi me!«

In obe sta se spomnili slovesa. V bolečini sta pozabili, da še nista dokončali molitve.

»O Bog, zakaj me tako tepeš? Kaj sem storila, da moram toliko trpeti? Ali še ni dovolj gorja?« Mati je hotela krčevito zavihetati sklenjeni koščeni roki in očitajoče pogledati kvišku. A zmanjkalo ji je moči.

»Mati, molive naprej!« se je spomnila Lenka in začela.

Mati pa ni mogla. Na petah je sedela ob klopi, glava ji je klonila globoko doli na prsa. Bila je tako neizrečeno trudna. Čutila je, da ji zastaja srce in jo spreletava nepoznano čuvstvo.

»Čudno, da mi še ni počilo srce, ko sem že toliko prestala!« je dejala večkrat; tudi to pot ji je prišlo to na um. In zopet se je, kakor vselej ob takih prilikah, spomnila vsega svojega gorja. Vse ji je stopilo znova živo pred oči in znova je zatrpela isto neizmerno bolečino.

»Bog, zakaj si mi vse to dopustil! Marija Žalostna, ali sem zaslužila?« Pojemajoče je izgovarjala.

Hotela se je vzravnati, pa se ni mogla. Moči so jo zapustile, čutila je, kako jo spreletava mrz in jo obenem prevzema čudna vročina.

Pa vseeno se je skušala dvigniti.

»Lenka, pomagaj mi! Če ti nočeš, grem jaz ponj, po Janeza, saj vidiš, da ga bodo, ali ne vidiš zdaj, zdaj, zdaj...«

Ni se mogla ganiti, govorila je tiho, kot sama s seboj. Vse ji je kipelo navzgor, v glavi se ji je vrtelo, srce ji je zastajalo, pred oči je stopala tema.

Lenka ni slišala ničesar. Preveč je bila utrujena od dnevnega dela, izčrpana je bila od žalosti in joka, sredi molitve je zadremala.

Mati se je skušala dvigniti še enkrat, še je hotela poklicati Lenko. Pa tisti hip jo je v prsih strašno zbolelo. Ni imela moči, da bi zavpila. Samo šepetala je:

»Meni je slabo — — o Janez — o Lenka — o Marija — o Bog — — —«
Potem pa je počasi zdrknila pod klop.

* * *

Pod streho je močno zaropotalo, veter je zaloputnil vrata. Lenka se je predramila in planila pokonci.

Ni videla blede svoje matere, ker oblila jo je neznanska groza. Še je slišala prav razločno, kako je na koncu vrta v hruški skoviknila sova enkrat in potem še enkrat in kako je nekaj potrkalo na okno. Potem pa je zdivjala v kamro, skočila kar v vsej obleki v svojo posteljo in se zarila pod odejo. Oblile so je potne srage.

Lučka pred Šmarno podobo pa je vzplapolala še enkrat in ugasnila...

* * *

Drugo jutro je bil v Domžalah semenj. Zgodaj so vstajali gospodarji, da bi prišli z dnem tja, ker je na semnjih kupčije le dopoldne kaj.

Že v zgodnjih jutranjih urah se je raznesla po vasi vest, da so zaklali v Hotemožah ondotni fantje Kocinovega Janeza. V Jurčkovi gostilni so se bili stepli, podlegel je Janez, eden izmed fantov mu je zasadil v trebuh velik krušni nož — tisti, s katerim se je Janez pognal v boj in se ž njim branil.

In ko je zjutraj vrhove gora nad Krvavcem odločila iz teme prva zarja, so pri Kocinovih pokladali na mrtvaški oder mrtvega sina poleg mrtve matere...

Letošnji prireditveni program.

(Konec.)

Odseki naj prirejajo čim pogosteje pol- in celodnevne izlete z naraščajem. Srenjski naraščajski izleti naj bodo združeni s tekmami in javnim nastopom. Veselice so prepovedane. Kjer se take prireditve vrše, naj bo za naraščaj preskrbljena brezalkoholna pijača. Alkoholna pijača je prepovedana. Naraščaj moru biti z nastopom mraka zopet doma.

Priporoča se, da naraščaj redno sodeluje pri prireditvah domačega odseka. Pri okrožnih javnih prireditvah sme nastopati naraščaj le dotičnega odseka, na katerega sedežu se okrožna prireditve vrši.

Okrožne javne prireditve so prepovedane. Izjeme za višji naraščaj dovoljuje O. P.

Naraščaj je že zgodaj treba navaditi, da bo rad v prosti naravi. S tem se mu bo že naprej pristudilo tisto posedanje po gostilnah, ki ugonobi dušno in telesno toliko mladih ljudi. Zato naj bodo naraščajski izleti, ki ne povzročajo nobenih stroškov in daljših priprav, čim večkrat v delovnem programu. Izleti naj bodo združeni z igrami na prostem, ki silno poživijo dobro razpoloženje.

Pametno je, da se tudi odsekovni odborniki udeležujejo takih izletov, da se mladi dečki ne čutijo preveč zapuščene. Strogo pa je gledati na to, da se tudi pri izletu drži potrebna disciplina. Zlasti pa je treba paziti na to, da dečki ne delajo po gozdu ali njivah kakšne škode, čeprav brez hudobnega namena.

Samo ob sebi je umevno, da se izlet ne sme vršiti izven srenjskega okoliša. Vožnje z železnico naj bodo pri tem izključene.

Zlasti pa naj voditelji naraščaja gledajo na to, da so dečki pravočasno doma in da doma nobene dolžnosti ne zanemarijo. Volja staršev mora priti tudi tu brezpogojno do veljave.

Telovadni nastop (spored) naj ne traja več kot dve uri. Izvajajo naj se le najlepše in najbolj sigurne točke, ki pa si morajo slediti brez presledka. Vsak načelnik naj si zato preskrbi inspicienta, to je pomočnika, katerega edina naloga bodi, posamezne skupine pravočasno pošiljati na telovadni prostor, da odpadejo mučni presledki med posameznimi točkami.

Čisto pogrešeno je mnenje nekaterih načelnikov, ki mislijo, da mora na okrožni prireditvi pokazati vse, kar so fantje vadili v telovadnici, zlasti najtežje gibe. Udeleženci javne prireditve so v ogromni večini nestrokovnjaki v telovadni stroki in ne pridejo zato, da bi presojali večjo ali manjšo težo te ali one vaje. Udeleženci vidijo in sodijo v veliki večini samo to, če so redovne vaje strunne in točne, če so proste vaje (pa naj bodo še tako lahke) enotne kakor iz enega ulite, če so orodne vaje elegantne in prožne. Udeleženci presojajo celoten nastop, če je korajžen, samozavesten, hiter, če se točke hitro in brez dolgočasnih pavz vrstijo druga za drugo, kot bi ena potegnila za sabo drugo, ta tretjo, in tako naprej do konca. Točke morajo v učinkovitosti rasti do zadnjega nastopa, ki mora biti najbolj učinkovit. Nikjer ne sme biti nobene oklevanja in omahovanja in čakanja, prireditev mora po svoji svežosti gledalce prikleniti nase ter jih dvigniti, ne pa jih dolgočasiti. Zato naj načelnik ne določa točk po njihovi teži, temveč po njihovi učinkovitosti in po tem, kako jih telovadci znajo izvajati.

Vaditeljski zbori naj pouče članstvo, da med telovadnim nastopom ne postaja pri raznih paviljonih. To velja zlasti za uniformirane člane, ki pri javni telovadbi ne nastopajo.

Prodajanje raznih blokov (za nove domove, prapore itd.) pri javnih prireditvah se resno odsvetuje, ker se marsikdo radi vednega nadlegovanja z bloki prihodnje prireditve ne bo več udeležil.

Pri dopoldanskih sprevodih je zlasti priporočati petje pri korakanju, ki pa mora biti korajžno in dobro pripravljeno.

Petje sprevod silno poživi in dvigne. Prav nič manj kot godba. Razložek je le ta, da je godba draga, petje pa nič ne stane. Seveda pa je treba petje prej dolgo časa vaditi, drugače pojo samo štirje, drugi pa molče. Učinek pa je le tedaj mogočen, če pojo vsi. Zato naj člani pri vsakem fantovskem sestanku pojo orlovske pesmi, da se s tem navadijo navdušeno in pogumno peti. Tudi med redovnimi vajami v telovadnici naj redno pojo. Istotako naraščajniki ob izletih. Petje, ki ni pripravljeno, bo ob sprevodu doživelo polom, kar splošnega navdušenja prav nič ne dviga, pač pa vzbuja smeh.

Skušnje za popoldanski nastop naj se vrše takoj po dopoldanski službi božji in ne tik pred javnim nastopom, ko se občinstvo že zbira na prostorih.

Telovadno orodje mora biti takoj po nastopu pospravljeno v telovadnico. Zato se določi odgovoren član, ki je prost vsake druge naloge za tisti čas.

Garderobe za preoblečenje morajo biti v zaprtih prostorih in v bližini telovadišča.

Oddaljeni odseki, ki odhajajo s prireditve, naj med potjo domov ne trobijo po nepotrebem, zlasti ne ponoči, ker s tem ljudi vznemirjajo. Trobentanje mimo cerkva naj se sploh opusti.

Pri tem pripominjamo, da je tudi trobentanje v železniških vozovih skrajno neokusno.

Vsaka prireditev se mora končati vsaj z nastopom mraka.

Opozarja se na § 125. Poslovnika, da se vsak član, ki se na prireditvi opijani, takoj izključi iz organizacije. Alkoholne pijače naj se po možnosti omeje na najmanjšo mero, brezalkoholne pijače pa morajo biti vsakomur na razpolago.

Brat! Z naglico se bliža dan žrebànja srečk za naš Stadion! Ali si se že zavedel svoje dolžnosti? Koliko srečk si že prodal? Koliko si jih kupil sam? Kaj misliš storiti še zadnje dni, da razpečaš čim več srečk? Ali si pisal po druge, če jih je v odseku že zmanjkalo? Ali si jih vrnil, če jih ne misliš razpečati? Ali redno odpošiljaš denar? Ali se zavedaš, da gre za naš orlovski ugled? Ali si prizadevaš storiti vse, da pripomoreš do čim častnejšega uspeha?

Vprašaj se in — odgovori!

J. J—n.:

Misli ob zbiranju za Stadion.

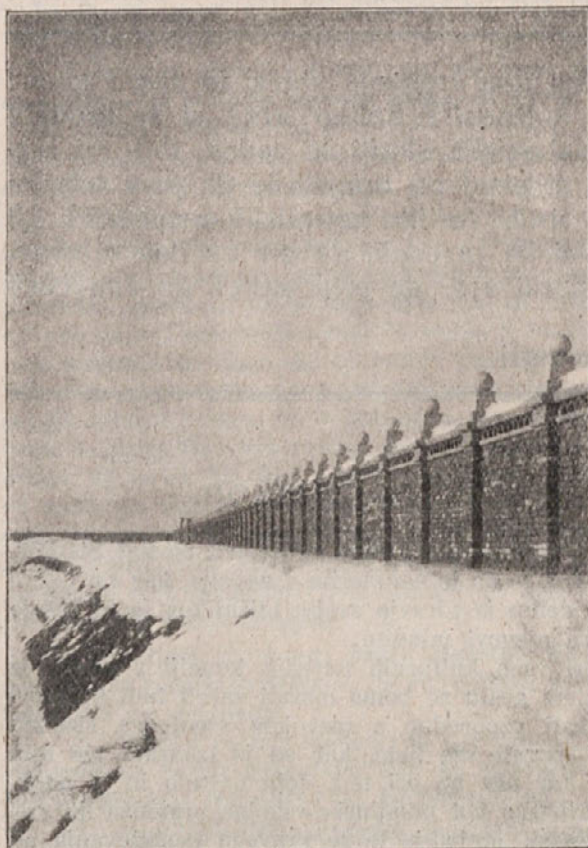
Ze se kažejo prvi znaki, ki napovedujejo, kako veličasten bo naš Stadion. To vidijo vsi, ki jih pelje pot mimo, le da je nekaterim v nevoljo, kar vsi dobro razumemo. To so tisti, ki kujejo denar iz zdravja svojih bližnjikov in ki sesajo kri lastnemu narodu, posebno pa njegovi mladini.

Telesna vzgoja mladine pri vseh kulturnih narodih temelji v geslu: iz zatohlega zidovja v naravo! Po tem geslu se bomo morali začeti tudi Slovenci ravnati, ako bomo hoteli korakati vzporedno z razvojem vzgojnega sistema velikih narodov. Sprejeti bomo morali vse tisto, kar se je izkazalo pri njih za koristno, a obenem opustiti, kar nas bo pri tem delu oviralo in je nepotrebno, morda celo škodljivo. Orlovska kot mladinsko-vzgojna organizacija vrši v tem pogledu dobro svojo dolžnost. Treba je le še pravega razumevanja od strani številnega članstva širom naše domovine in delo bo tem hitreje in uspešneje napredovalo.

Jako mogočno sredstvo za dosego našega cilja je poleg drugih naš Stadion. Ko se je pričelo z nabiranjem, je gotovo marsikdo godrnjal, ker ni vedel, kolikega pomena je za naš vzgojni sistem. Koristil ne bo le pri tekmah in nastopih, ampak tudi takrat, ko bo prazen, ker se bodo fantje doma pripravljali in vežbali za nastope v njem. Koristil bo s tem, da fantje ne bodo zapravljali časa s ponočevanjem in ne bodo imeli časa za alkoholne zabave. Kdor bo pa podlegel in se obrnil od nas, ki cenimo Stadion nad vse gostilne, se bo ob svojem času bridko kesal za ta korak.

Ko vidimo, kolike važnosti za moderno vzgojo je Stadion, moramo pa tudi gledati, kje ima največ nasprotnikov, da tudi tam zastavimo svoje sile v svojo korist. Vzled imamo v državi, ki ima največ stadionov, v Ameriki. Tam so dobro vedeli, kolika nesreča za narod je alkohol in so ga zato sploh prepovedali. Mesto točilnic si grade raje stadione in zato so baš Amerikanci zmagali

v olimpijskih igrah leta 1924. Tudi na drugem mestu je brezalkoholna država (Finska), kar je dovolj jasen zgled za naš narod, ki v tem oziru še daleč zaostaja za drugimi. Večkrat čitamo razne statistike, ki navajajo z ogromnimi številkami, koliko se popije v Sloveniji alkohola. Korist od tega ima le par prodajalcev, ki nočejo vedeti, koliko gorja napravljajo s tem tisočem in koliko škodujejo narodu kot celoti, ne le posameznikom. — Ne bo zdrav naš rod, dokler ne bo zamenjal gostilen z naravo. Zato pa cilj našega Stadiona ne bo dosežen, če ga samo zgradimo. Ne! Delati moramo na to, da bomo zdravi in

Orlovski stadion.

Slika predstavlja del lani dograjenega zidu našega Stadiona. Po smislu umetnikovem, ki je naredil načrt, je ta zid podoba orlovske organizacije same. Postavljen v redu in ravni vrsti je kakor podoba članov, ki -o enega duha in ene misli. Iz strumne vrste pa se dvigajo ponosni stebri, kakor iz množice glave voditeljev. — Obseg Stadiona meri 778 m, od katerega bo vzemalo samo stebrišče ob Dunajski cesti 150 m. Sredi Stadiona bo arena, dolga 145 m in široka 110 m, ob njenem robu bo pa 400 m dolgo tekališče. Okrog arene se bodo dvigali v 10 stopnicah prostori za gledalce (5 m visoko in 18 m široko), okrog teh bo pa 6 m široka krožna cesta. Med stebriščem in areno so veliki prostori, kjer bodo taborišča za telovadec in prostori za manjše vaje. (Glej načrt na ovoju!) Stadion bo eden največjih v Evropi. Letos se namerava zgraditi fronta (stebrišče) ob Dunajski cesti, za kar je prirejena efektna loterija.

jaki nastopali in tekmovali v njem. Za delavce v Stadionu ne bodo dobri oni fantje bledih lic in podplutih oči, ki jih žal tolikrat vidimo bodisi v mestih ali pa na deželi. Komur je alkohol gospodar volje, ne bo s pridom nastopal in tekmoval v našem Stadionu. Da bomo pa mogli vršiti naš veliki cilj: vzgojiti duševno in telesno zdrave Slovence, pa ne smemo le graditi Stadion, a obenem pozabljati, da podpiramo njegovega največjega sovražnika: alkohol. To bi značilo zidati na eni strani, a na drugi podirati, kar pa je neplodno in škodljivo delo, ker brez haska trosimo svoje moči. Pri vsoti popitih opojnih pijač imamo tudi Orli svoj delež, kar priznajmo odkrito, dasi ni baš velik. Ako pa smo se odločili graditi Stadion, potem ne smemo popolnoma nič sodelovati pri tem uničevanju samega sebe. Delati moramo vedno na to, da se ta največja narodna sramota odpravi. Začeti pa moramo vedno pri sebi, kar hočemo pokazati drugim za dobro. Zato, bratje, opustimo alkohol in darujmo raje za Stadion, kar bi potrošili sicer v gostilnah. Ni treba nič drugega, kakor temeljito premisliti,

komu koristimo z opojnimi pijačami (sebi na zdravju, premoženju; morda bratu, sestri, materi?), in vsak pameten človek mora reči: opustil jih bom! K temu je treba še trdne volje, ki ste si jo pridobili v orlovski šoli, ako ste jo prav obiskovali. Upam, da je odveč navajati vsesplošne koristi, ki bi izvirale iz tega. Tako bi bil naš Stadion neizmerne vrednosti ne le po zunanji obliki, ampak še bolj po načinu zbiranja in žrtev, kar zunanost vsekakor prekaša. Ker kamen, še tako umetno oblikovan, ne more biti lepši od dobrega in plemenitega dela.

A. Hromski:

Počakaj . . . !

Bolna je bila — moja sestra namreč. Že dalj časa ni mogla iz postelje. Poleg njene sobice je bila moja delavnica. Posebne postrežnice ni imela, kot je na deželi pač navadno, bila je torej odvisna od mene, ki sem ji bil najbližji. Kakšna je bila moja postrežba, bi vedela povedati le sama. Znano ji je bilo, da imam mnogo dela, zato je prosila za kako uslugo vedno šele tedaj, ko ni mogla več drugače. In jaz? Mlad, zdrav, močan in zaprežen v delo — sem li mogel misliti, da komu drugemu ni dobro?

»Jože, žejna sem!« me nekoč boječe poprosi vode.

»Tako, samo majčkeno počakaj, da dovršim to delo; ravno ne morem spustiti iz rok,« odvrnem in hitim z delom dalje. Končno se mi delo posreči, pa kaj vem, kako se je zgodilo: Zli duh — ali kdor že, dober ni bil — je zapredel med tem moje misli in — pozabil sem... Pozabil, da je par korakov od mene nebogljen bitje, s suhimi in pekočimi ustnicami, a si ne upa me vnovič nadlegovati, marveč potrpežljivo čaka, da dovršim delo...

Koliko časa je poteklo, ne vem. Slednjič se vendarle domislím in skočím, da ji postrežem.

»Kam greš?« me vpraša.

»Vode ti prinesem!«

»Ni treba več — odleglo mi je.«

»Tako?!« je zakričalo v meni. »Toliko trpi, ti pa nimaš časa, da bi ji olajšal trpljenje vsaj kolikor je to mogoče — o Cirenejec!« Zapeklo, zaskelilo je v duši.

* * *

Leta minejo, spomin pa ostane. Sestre ni več, predme pa stopajo vse potankosti preteklosti s celo množico takih in enakih grehov mladostne prešernosti... Ali mi je odpustila? Ali mi je? Bodi kakorkoli! Žal mi je! In bi mi bilo, če bi bil tudi samo enkrat v življenju izustil v službi svojega bližnjega tisti nesrečni: počakaj!

Otokar Janez:

Kako smo potovali v Ameriko.

(Dalje.)

Od Beljaka dalje nas je vozil vlak po lepi, prilično široki dravski dolini, ki je ravna kot bi bila ob vrhici potegnjena. Na obeh straneh se vzpenjajo visoke gore, ki prehajajo polagoma v snežnike Nizkih in Visokih Tur v Alpah; po njihovih vrhovih gre meja med Korotanom in Salzburško.

Značaj domačnosti gine od vasi do vasi, od mesta do mesta. Svet postaja bolj in bolj planinski in očitno kaže, da je tuj rod gospodar na njem. Hiše so drugače zidane, dolina drugače obdelana, cerkve bi se ne počutile dobro na naših gričih. Sicer ti pa

oko zastonj išče številnih belih cerkvice po gričih in hribih, kakor hitro prideš izven meja slovenske zemlje. Ta okolnost je dala povod za novo smer razgovora med nami.

»Gradovi namesto cerkva po gričih,« je omenil stari fant.

»Prav ta misel je obšla mene,« je dostavil pater. »Danes teden je bila žegnanska nedelja, jaz pa pravkar sestavljam v mislih pridigo zanjo.«

»Zelo vester dušni pastir!« sem ga podražil, »ki dela pridige za teden nazaj! Gotovo Amerika potrebuje takih, ha, ha!«

»Ober Vellach!« je zaklical sprevoznik, ko se je vstavil vlak.

»Ober Vellach!« je ponovil brat Nardžič. »To je bila gotovo nekoč poštena slovenska Gornja Bela.«

»Seveda,« je pritrdil pater, ki je naenkrat prestopil od pridigarskega poklica k profesorskemu. »Tu je bilo pred stoletji vse slovensko in še daleč navzgor po ten dolinah. Vellach je v bližnjem sorodstvu s Villach, kakor so Nemci prekrstili naš Beljak. Bela — Vellach, Beljak — Villach. Še bolj živo nas pa spominja na nekdanje slovenstvo druga postaja, ki jo bomo v kratkem dosegli: Mallnitz. Ta je že tik pod visokimi alpskimi vrhovi, pa je očitno, da so bile to nekoč lepe slovenske Malnice ali nekaj takega. Slovenstvo samo je sicer drugače brez sledu izginilo iz teh krajev, krajevna imena so pa ostala, čeprav v nemških ustih dokaj pokvarjena. Če se torej natančno vzame, se še vedno vozimo po slovenski zemlji.«

»Oho!« je vzkliknil brat Nardžič, »potemtakem, gospod trgovec, vaša lepa primera o jaslicah ne drži!«

»To je pa že cynično govorjenje za žalostne današnje razmere,« se je oglasil stari fant, ki mu je resnobno razmišljanje menda edino veselje na svetu.

Vsi smo začutili, da je opazka opravičena, in sam brat Nardžič je obžaloval svojo razigranost. Sklenil je, da bo v prihodnje previdnejši.

Meni je bilo neprijetno gledati mrke obraze okoli sebe in sem hotel speljati pogovor drugam.

»Pater, sedaj si se znebil nekoliko profesorske učenosti, ali bi nam ne hotel o svoji pridigi za preteklo žegnansko nedeljo kaj malega razodeti?«

»Saj res, Bela nas je zmotila,« je pristavil brat Nardžič, da bi popravil prejšnjo nerodnost, in celo stari fant je z nenavadno radovednostjo pogledal patru v oči.

»Zakaj pa ne?« je dejal pater. »Toda vedite, da je moja pridiga šele škica, ki bo seveda tudi taka ostala, saj v Ameriki je ne bom mogel porabiiti, ker so tam vse drugačne razmere. Govoril bi pa približno takole:

Uvod: Žegnanske nedelje se vsi veselimo... menda pa vendar ne samo zavoljo boba — — — Notranje veselje — — — mora izvirati iz naše vne me za lepoto hiše božje — — — Posvečujemo hišo božjo — posvečujemo v njej sami sebe!

»Lep uvod!« sem se vtaknil vmes, »toda kaj ima to opraviti s številnimi cerkvami po slovenskih gričih?«

»Molči in poslušaj!« me je pogrjal brat Nardžič.

»Pa si res nepočakan,« je pritrdil pridigar. »Vse bi prišlo počasi na vrsto, sedaj si me pa popolnoma zmotil.«

»Kdo te bo tako dolgo poslušal! Povej samo tisto, kar si hotel o naših gričih povedati. Danes so kratke pridige moderne!«

To je bilo vsem všeč in pater se je moral vdati, čeprav ni imel veselja nad nepotrpežljivimi poslušalci.

»No dobro. V eni izmed peterih točk...«

»Oho!« mi je ušlo kar samo od sebe.

»— — — bi opozoril poslušalce na zglede iz preteklosti. Kako so naši dedje posvečevali cerkve! V trudu in znoju, polnem radosti, so postavili neštevilna svetišča po slovenskih gričih, da so v čast naši zemlji še danes in bodo do poznih stoletij...«

»Če bodo!« je dvomljivo dostavil stari fant. »Pogosto preišljam sam pri sebi, bodo li prihodnji rodovi žrtvovali toliko za te cerkve, da se ne bodo v teku dobrega stoletja druga za drugo zgrudile v razvaline?...«

»Uvaževanja vredna misel, dragi moj stari fant, toda oprost, besede nimaš in zato pusti patru, da pove svoje do konca.« Tako sem ga pogrjal in on je hvalevredno umolknil.

»Ni dolgo tega,« je nadaljeval pater, »ko sem hodil po Beli krajini. Precej uboga zemlja je to. Ponoči sem romal po blatni cesti. Njive z visoko zrastle ajdo so se vlekale ob njej. Vsaj tako se mi je zdelo ponoči. Ko sem se drugi dan vračal po isti cesti, sem odkril svojo ponočno zmoto — na njivah ni rasla ajda, temveč — praprot.«

»Oho!« sem nehote vzkliknil.

»Pssst!« je siknil brat Nardžič.

»Gotovo ta zemlja pred stoletji ni bila bogatejša, vendar pa njeni griči pričajo, da tudi Belokranjci nekaj niso varčevali truda in žrtev, da so okrasili svojo zemljo s številnimi cerkvicami.«

»Lepa misel!« je pritrdil stari fant.

»Vse prav in lepo,« sem se vtaknil vmes, »toda na drugi strani je pa tudi vprašanje, če so naši dedje res izrabljali svoje cerkve v nadnaravne namene. Ali ni bilo nekako tako, kot je danes z zvonovi, da se namreč navdušenja zanje drži precejšen kos čisto človeškega postavljanja in ponosa na imeniten zvon.«

»Že mogoče,« je s preudarkom odgovoril pater. »Toda, dragi moj Otokar, ne pozabi, da smo ljudje in da živimo zaenkrat še na svetu. Zato ne smeš vsake »posvetnosti« že obsoditi in ji naprtiti kazni. Saj še gospod Bog ni tako strog sodnik. Kar se pa tiče tvojega vprašanja glede naših dedov in njihovih cerkva, te bom spomnil na neko mesto v najnovejši Tavčarjevi povesti.«

»Priatelj, ne pozabi, da pridigaš. Zdi se mi, da na prižnico spada sv. pismo, ne Tavčarjeve povesti,« je ugovarjal brat Nardžič.

»Na prižnico spada vse, kar je lepo,« je popravil stari fant. »Tako vsaj jaz mislim, čeprav se nisem učil cerkvenega govorništva.«

Brat Nardžič se je vščipnil v nos in pater je nadaljeval:

»Tavčar pripoveduje, da se neki parobek v poljanskih bregovih imenuje Na poklonu. Naš pisatelj je bil radoveden, odkod tako nenavadno ime. Preiskoval je in našel tole. S tistega parobka se vidijo, če se ne motim, štiri cerkve v okolici. Njihova imena sem seveda pozabil. Čezenj pa vodi pešpot s hribov v dolino, k cerkvi sv. Martina v Poljanah. Ko so torej pred davnim časom poljanski hribovci hodili v dolino in iz doline nazaj v hribe, so se na našem parobku ustavljali, se obračali po vrsti proti vsem štirim cerkvam in jim globoko klanjali. Poleg tega so seveda molili, bodisi z besedami ali samo v mislih, in so se priporočali nebeškim zavetnikom dotičnih cerkva.«

»To je pa res vzpodbudno,« sem prikimal, ker je pater za trenutek prenehal in se mi je zdelo, da bi bil lahko že Amen.

»Prav pripravno za prižnico,« se je razvnel tudi br. Nardžič.

»Ali misliš, ti neverni Otokar, da ni bilo takih globoko vernih ljudi v prejšnjih časih po naših hribih in dolinah več, ali se ti ne zdi, da je še marsikje parobek, ki bi enako Tavčarjevemu zaslužil pomenljivo ime Na poklonu? Če si pokličeš v spomin različne lepe poteze v značaju naših dedov, če prideneš še svoje lastne spomine na iskreno vernost naših starih mamic in kremenitih očancev, če to vse spraviš v eno samo sliko, ti bo prišlo ven nekaj, kar brez dvoma potrjuje moje rezoniranje.«

Kaj sem hotel, moral sem pritegniti pridigarju. Saj sem že naprej lahko vedel, da bo zopet patrova obveljala, kakor večinoma zmerom v naši tako lepo zaokroženi družini. Toda vsaj malo sem hotel ostati na površju, zato sem dal duška porednosti, ki me je obšla med poslušanjem patrovega dokazovanja.

»Izborno si govoril, gospod pridigar, le žal, da prihodnje žegnanske nedelje ne misliš na Kranjskem preživeti. Toda ta pridiga ne bo prišla tako hitro ob veljavo in še čez petindvajset let boš lahko nastopil ž njo. Toda ob sklepnih besedah tvoje pridige sem postal nezadovoljen z obliko, ki se ni nič preveč retorično posrečila. Tisti tvoj: če se spomniš... če prideneš... če to skupaj zmešaš, ali kako si že rekel, me le preveč spominja na recepte naših kuharic, blagega spomina — Bog ve, če v Ameriki znajo tako kuhati kot na Kranjskem? — Vidi se ti, da si hodil v gospodinjstvo šolo —«

Moja kritika ni izgrešila namena. Vsi smo se iz srca smejali, še stari fant je pozabil na svojo modrost. Pater se je sicer jezil nad modernimi kristjani, ki samo obliko pridige pretelhtavajo in besede grizejo, vsebina pridige gre pa mimo njihovih ušes, oziroma src. Toda tudi te besede niso našle rodovitnih tal in nazadnje se je moral pridigar sam smejati s smejočimi se.

(Dalje.)

Orlovska pisma

Draži moj Joško!

Odkar si prejel moje zadnje pismo, praviš, si ves nemiren. »Oprostite,« tako pišeš, »povem naravnost: mislim, da ste le prestrogi. Glejte, saj ljudje nismo tako slabi. Misel na dekleta, ki bo — upam — nekoč moja žena, me dela nadvse srečnega. Ali ne verujete, da je tudi pošteno prijateljstvo med fantom in dekletom mogoče?«

Tiček si, poznam Te! Hočeš me zvijačno speljati na čisto drugo sled. Zadnjič sem Ti pisal o zaljubljenosti in ljubezničenju, Ti pa govoriš tu o prijateljstvu. Moral bi vedeti, da je to nekaj povsem drugega! Vendar Ti hočem, preden spregovorim »o dekletu, ki bo nekoč Tvoja žena«, pojasniti vprašanje o možnosti poštenega prijateljstva med fantom in dekletom.

Ako ljubljena oseba vrača ljubezen, nastane prijateljstvo, prijateljska vez dveh duš: ena duša v dveh telesih. Vzrok in podlaga pravega prijateljstva je pa vedno medsebojno spoštovanje. Na enem kakor drugem morajo biti gotove čednosti, vrline, ki napravijo na drugega vtis in ki ga nekako spopolnjujejo. Brez teh medsebojnih duševnih vrednot pravo prijateljstvo ni mogoče. Če je čednostna samo ena stran, druga pa ne, lahko pride do občudovanja, češčenja, ne pa do prijateljstva, ker je razmerje enostransko.

Ze sprevidiš, da je ljubezen duhovna sila, ki ima sedež v pameti in volji in ne v čustvih in nagonih. Razum spozna vrednost drage osebe, njeno čednost, vrlino, in volja se je oklene. Razum in volja sta duhovni zmožnosti. Le duhovno združenje dveh oseb poraja pravo prijateljstvo. Polagoma seveda ta združitve duš objame tudi srce in tedaj začno brneti tudi druge strune. V človeku sta namreč umska in čutna narava tako tesno združeni, da samohotno vplivata druga na drugo.

Vidiš, tak je razvoj prijateljstva pri dozorelih dušah. Lepo, idealno prijateljstvo med moškim in žensko je vsakakor mogoče, in človeška narava ni tako daleč skvarjena, da bi smeli kaj takega tajiti. Cerkev ima veliko takih zgledov, n. pr. Salezij in baronica Chantal. Če beremo pisma, ki jih je Salezij pisal Chantalki, nas skoraj preseneti nežnost in ljubkost izrazov, ki jih rabi svetnik, toda vedno v tem smislu kakor n. pr. Bog naj bo Vaše srce, Vaš duh in Vaša duša, moja nadvse ljubljena sestra, kakor sem tudi jaz ves skrit v Kristusu. Ljubim to ljubezen, močna je, brezmejna in brez pridržka, sladka, vsa čista in mirna, skratka vsa v Bogu...

To je ljubezen duš, ki so dozorele, ki so si v težkih bojih osvojile visoko npravno mišljenje in so po dolgi samozataji utrjene v čednosti.

Kako je pa pri mladem fantu in dekletu, ko ima pamet (in žal tudi volja!) prečesto tako malo besede, ko le čustva prevladujejo, vladajo in sodijo po simpatiji in antipatiji. Manjka vsaka življenjska izkušnja, in prav radi tega tudi vsako globlje razumevanje tega, kar giblje človekovo notranjost. Ravno v tej dobi spolni nagon, najmočnejši vseh nagonov, poišče tisoč skrivnih stezic v srce, da si ga osvoji. Pod prevladajočim vplivom počutnosti zato mladi ljudje niso zmožni sklepati prijateljstva, ki bi bilo zgrajeno na medsebojnem spoštovanju, ampak vse je zgrajeno le na simpatijah in čustvih. Pozneje, ko pričnemo soditi ljudi po notranji vrednosti, se taka prijateljstva navadno razblinijo v nič ali zapuste kvečjemu le še lep spomin, ako je bilo sicer vse pošteno.

Zato Ti povem kar odkrito, da v tako prijateljstvo med mladim fantom in dekletom, kakor je n. pr. med dvema fantoma, ne verujem! Občevanje z mladim svetom me vsak dan bolj potrjuje v tej veri: Med fantom in dekletom ni tega, kar zasluži lepo in pošteno ime prijateljstva, ampak kvečjemu zaljubljenost, o čemur sem Ti že zadnjič obširneje pisal. Presodi kar sam sebe, prisluškuj, katere strune brne v Tvojih čustvih, in potem daj pošteno odgovor!

Je že tako in se ne da nič pomagati. Ženska narava je v tem pogledu še šibkejša kakor moška. Ne bom rekel, da mi mogoča kaka izjema. Dekle, ki bi bilo zelo čednostno in mogoče nekoliko starejše, bi gotovo moglo na mladega fanta spodbudno in vzgojno vplivati. Naj Ti navedem nekaj vrstic iz pisma mojega mladega prijatelja: Odkar ljubim R..., postaja moja duša vse bolj čista. Kakor mrak pred solncem zgine spricho nje vsaka nizka misel. Rad delam, z lahkoto se zatajujem, misel na tega angela daje moji volji takih moči, da komaj morete slutiti. Presrečen sem, da se vrši tak preobrat v moji duši. Jaz sem boljši človek... itd.

Torej tak blagodejen vpliv je mogoč, kjer je dekle močno in sta oba poštena ter pametna.

Kako pa je v Tvojem slučaju? Glej, Ti si še zelo mlad, niti vojakov še nisi odslužil. Nagnjenju, ki se javlja v Tebi, še dolgo ne boš mogel upravičeno,

to je v zakonu slediti. Ali hočeš samo radi prijetnih občutkov, ki se zbuja jo v srcu, vzdržati cela leta to razmerje z dekletom?

Kaj ni škoda dragocenega, nenadomestljivega časa, škoda stroškov, ki so preradi združeni s takim ljubezenskim razmerjem, in nadvse škoda Tvojega značaja, ker se bo pomehkužil in polenil, mesto da bi ravno to priliko porabil za usovršenje značaja in utrditev volje! Seveda, Ti se zdiš sam sebi strašno imeniten, da slutiš osrečujoče ljubezensko čuvstvo v sebi, toda ne varaj se in nikar se ne igra j s svojo usodo in z usodo nje, o kateri praviš, da jo ljubiš.

Prav zato, ker manjka v bližnji bodočnosti naraven zaključek vajinega razmerja — zakon, prav zato mu bo manjkala tudi tista nravna resnost, ki edina posvečuje tako razmerje. In Ti, ki se ne bi mogel upreti že tem prvim, rahlim klicem srca, misliš, da boš gospodar nad seboj potem, ko se bo razplamtela strast? Meniš, da Ti bo lahko ostati sredi pota? Ne, čisto gotovo ne! Pa si potem tudi premeril vse usodne posledice?

Veliki španki pisatelj Coloma je postavil na čelo svojega romana »Boy« sledeče besede: V življenju moža imata zakonito mesto samo dve ženi: njegova mati in mati njegovih otrok. Kar je izven te dvojne čiste in svete ljubezni, so ali nevarna stranpota ali krivde polne blodnje.

Če bi sledil svojemu srcu, bi nikakor še ne mogel zaključiti pisma, saj veš, da mi je srečna Tvoja bodočnost tako pri srcu kakor moja lastna. Toda za danes dovolj! Marec plete svoje prvo pomladno brstje krog bele lilije svetega Jožefa. Tvoj god in praznik vse naše organizacije! Da bi si brezmadežno podobo svojega mogočnega patrona vtisnil čim globlje v srce, zato sem napisal to pismo. Kakor sv. Jožef svojo deviško nevesto, čuvaj Ti svojo fantovsko neomadeževanost in poštenje.

Kak lepo bo velikonočno vstajenje!

Prisrčen Bog živi!

Tvoj brat Janez.

— To in ono —

Urednikov radio.

Orlovski praznik. Praznik sv. Jožefa (dne 19. marca) je orlovski praznik, ki naj ga odseki praznujejo v zmislu Poslovnika § 132., na kar izrecno opozarjamo. Pošljite uredništvu popise o praznovanju praznika!

F. M., Maribor. Če bi me rad izzval, vedi, da se Ti ne bo posrečilo. Uredniki smo takih izjav vajeni. Zdi se mi le, da »Zlata knjiga« takega tona ni nikdar učila. — Glede pesmi to: Nimam povoda izpreminjati svojega mnenja, kljub temu, da si se oglasil Ti, ki nisi avtor. Saj je dovolj značilno! Tudi povem, da me ni prav nič zadel očitak, da sem bil »potegnjen«, oziroma da sem se sam »potegnil«. In še to: Kadar se je Krivogled v »Mladiki« opravičeval, se je menj vedno zdelo, da ne dela prav. Zato se jaz ne bom.

Saleški, Šoštanj. Če se Ti zdi nerodno pošiljati v Zgonik ali če nimaš denarja za znamke, pošlji kar v Ljubljano, bomo pa od tu tja poslali. Ali imaš kaj zaloge?

Pošlji! Saj so Orli na ugankarskem polju skoro zaspali.

R. S., Brusnice. Tvoj predlog glede loterije za Stadion je jako umesten. Dal bi se povsod izpeljati in bi ta način rodil nemal uspeh. — Glede očitka, da tisti kot v Stadionu na desni strani zadaj na notranji strani obzidja kazi simetrijo in žali oko, pripominjam, da je dal arhitekt ta kot v načrt prav zato, da bi simetrijo zabrisal. Tudi se je prostor, ki je bil na razpolago, zazidal, ker je določen za letno gledišče pod milim nebom. Ob priliki večjih prireditvev se bodo ondi vršile ljudske predstave (Pasijon itd.). O popravi načrta pa sploh ni govora, ker je prostor že zazidan.

J. K., Krtina. Je razlika med prosveto in omiko. Prosveta pomeni izobrazbo uma, omika bolj izobrazbo srca (volje). Pojma se v toliko krijeta, v kolikor se obe človeški zmožnosti zajedno izpopolnjujeta in usovršujeta. Razliko med kulturo in civilizacijo je pa razložil Tolmač v 1. letošnji številki. — Loterija je franc. beseda in pomeni srečkanje ali žrebanje, pri katerem

ima vsaka srečka možnost, da zadene dobiček. Razredna loterija ima določeno število srečk, katerih dobitki (v denarju) se žrebajo po posebnem igralnem načrtu. Efektiva loterija je tista, ki ima za dobitke stvari v naturi (predmetna loterija). V Avstriji je bila znana tudi loterija na 5 števil. Drugo v nabiralniku! — Nekatere dodatke k lanskemu spisu o zvezdah bo skušal list tekom leta prinesiti. Prav, da si opozoril. Seveda bo čisto kratko! — H koncu praviš, da je škoda, ker odide Serajnikov Mirko k vojakom, ko je v radio vedno kaj zanimivega poročal. Da, res! Toda k tej številki se ni nič oglasil. Ali je morda že odšel? Rad bi vedel.

L. N., Studeno. Spisa o Domu duhovnih vaj ne bom priobčil, ker so vse to povedali že Orli iz Št. Vida. Saj razumeš, da se za prostor bojim. — Vprašuješ po besedi *sic*. To je latinski izraz za besedo tako. Hotel sem na tistem mestu povedati, da si br. Otokarja prav tako, t. j. s tem izrazom (literat) imenoval pisatelja. — O temperamentu sem Ti nameraval odgovoriti v zasebnem pismu, pa sem izgubil naslov. Zato tu čisto na kratko: Ravno radi tega, ker si mi k vsakemu posameznemu temperamentu napisal svoje lastnosti in je težko razbrati, kje je največji poudarek Tvoje čudi, mi je nemogoče odločiti: tale si. Moral bi bil storiti baš obratno: sebe popisati brez ozira na opredeljene lastnosti, ki se pripisujejo temu ali onemu temperamentu. In tudj tedaj bi še bilo težavno. Iz samih pisem se človek, ves kakor je, ne da spoznati. Treba bi bilo pred vsem daljšega osebnega stika. In tudj tedaj? Sam praviš: Kdo naj me presodi? Res, saj človek niti sebe ne spozna, človek — uganka! — Preden odideš, zagotovo piši! Tudj od vojakov se često oglasi! Že sedaj misli na to!

A. Hromski, Triglavsko podnožje. Da, sedaj razumem. V resnici te pomilujem za tvojo bridko usodo. Bog Ti daj veliko moči prenašati voljo, ki ni Tvoja. A je božja! Mislil bom na Te! — O izgubi na ugledu nj govora! Nasprotno: vednost, ki jo imaš iz knjige, večinoma iz tiste, ki je v Tebi, mi je po tem razodetju tem dražja. Zato mi tudj ni bila nič kaj ljuba opomba, da se zaenkrat ne nameravaš tako kmalu oglašiti. Ne samo poleti, tudj sedaj! — Spis *Avf-biks* (filozofija mladosti) je originalen po naslovu in načinu obdelave. Skušal ga bom priobčiti. Prosim pa, da pišeš drugič le na eno stran. In kmalu se oglasi!

Hrastov, Zagreb. S Teboj bi imel dolgo besedo. A tu ne morem, daš bi rad po radju, da bi tudj drugi slišali. Odgovorim o vsem v zasebnem pismu. Bog živi!

J. O. Kranj. Ti se torej razburjaš nad člankom »Duše v telesno kulturo« v zadnji številki lista »Križ na gori«! Ali se ne zavedaš, da govori pisec samo za dijake in da za vse druge stanovce v mestu in na deželi

pisanje ne velja. Če bi veljalo kdaj to za vse — naj bi i za prve nikdar ne veljalo! —, bi morala naša organizacija pač slovesno povzdigniti svoj glas, da odločno odklanja tak način razpravljanja o stvareh, ki so nam vse nekaj več, kakor so to nevesčakom, ki jim je vse naše orlovsko delo samo: stopaj, ena, dve, leva, desna, trebuh notri, prsa ven... Caveant —!

Tolmačev nabiralnik.

Teren: tla, prostor, »polje«;
kongres: shod;
komandiran: zaukazan, s poveljem poslan;
kongregacija: zbor, družba, društvo;
prezbiterij: prostor pred velikim oltarjem;
levit: judovski duhovnik, strežnik (diakon, subdiakon) pri slovesnih cerkvenih opravilih;
metoda: način;
stigma: znamenje, žig, madež;
rabi: judovski učitelj postave (verske);
literatura: slovstvo;
diagram: načrt, oris, lik;
poezija: pesniška umetnost, pesništvo;
eksempl: zgled;
inteligenten: razumen, omikan, izobražen;
nervezen: živčno bolan;
plombirati: s svincem zaliti, zasvinčiti;
telefon: priprava, s katero moremo govoriti v daljavo;
telegraf: brzojav, (dobesedno »daljnopis«);
retacija: vrtenje;
ekvator: polutnik, ravnik;
rezerva: zaloga;
olimpijske igre: starogrške narodne igre s tekami vsaka štiri leta v Olimpiji, sedaj mednarodne tekme v telesnih vajah;
olimpijada: doba štirih let; olimp. igre, zmaga v olimp. igrah;
gimnastika: telovadba;
film: trak s fotografskimi slikami v kinu;
radio: v našem pomenu: brezžični brzojav;
kategorija: razred, vrsta;
aeroplan: zrakoplov (»samofrč«);
kino: iz kinematograf: filmsko gledališče;
deklamacija: prednašanje (pesmi);
boks: rokoborba;
simbolične vaje: posebne vaje v vznamenjih, z znaki.

Nekdo je vprašal:

Novela: povest, ki obsega en sam zaokrožen glavni dogodek;
lirika: pesništvo iz neposrednega izraza čustev;
epika: pripovedno pesništvo;
pesimist: človek z duševnim razpoloženjem, da vidi vse le od slabe strani, da vidi vse »rno«;
optimist: človek z duševnim razpoloženjem, da prezre, kar je slabega in ima stvari in razmere le za dobre;
indiskretno: brezobzirno, neprevidno, ne-spametno;

diskretno: obzirno, previdno, premišljeno;
lapidarno: kremenito, jedrnato;
eminentno: odlično, izvrstno;
recitacija: lepo, glasno branje ali predna-
 šanje;
reprezentanca: zastopstvo, predstavništvo;
imaginarno: umišljeno, dozdevno.

Mali oglasi.

Centralna čebelica. Z ozirom na splošno znižanje obrestne mere obrestuje tudi Centralna čebelica od 1. januarja 1926 do nadaljnega vse vloge po 5 odst.

Orlovski kraj proda Jernej Sitar, Ljubljana, Poljanska cesta 19/I. Cena 350 Din.

Iz kraja v kraj

Sv. Francišek Ksaverij.

Naš kraj leži sredi gornje Savinjske doline, ki je posebno hribovlazcem dobro znana. Na prijaznem griču stoji cerkev sv. Franciška, ki je daleč znana božja pot. Tudi Orel si je tukaj postavil svoje gnezdo in že četrto leto zbira fante pod svoje peroti. Brez težav res ni šlo, posebno od začetka. Mnogi so imeli razne pomisleke proti nam, največ radi tega, ker jim naša organizacija še ni bila znana. V naši dolini, ki šteje 12 župnij, so komaj 4 odseki, ki šele par let delujejo. Posebno zahvalo smo dolžni našemu gosp. župniku, ki nam daje na razpologo prostore v župnišču, kjer se zbiramo k telovadbi in sestankom. Odsek šteje sedaj 14 rednih članov, 2 starešini in 15 naraščajnikov. V preteklem letu smo se udeležili prosvetnih in tehničnih tekem, pri katerih smo dosegli pohvalno pismo; naraščajniki pa prvo častno diplomu. Nastopili smo na srenjski in pa okrožni prireditvi. Meseca marca 1925. smo ustanovili Čebelico, ki uspešno deluje. Najbolj željno pričakujemo dneva, kadar se bomo lahko zbrali v novem Društvenem domu, za katerega že dalje časa pripravljamo. Treba pa nam bo v tej zadevi malo več poguma! Precej ovira naše delovanje to, ker je več članov splavarjev, ki vozijo splave po Savinji in Savi na Hrvaško, in so tako po več tednov od doma. Mnogo fantov pa odbija od Orla pijančevanje, ki je pri nas, žal, močno ukoreninjeno. Zato pa hočemo potom odseka posebno delati za treznost. — Bog živi! — Vrně.

Črnomelj.

Dne 3. februarja t. l. se je v Dobljčah poročil brat Jože Miketič, blagajnik tukajšnjega orlovskega odseka, s sestro Orlico Marijo Šuštarč iz Jernejeve vasi. Orlovski odsek in orliški krožek sta jima priredila poslovljen večer. Ob tej priliki nas je doletela izredna čast, namreč br. dr. Natlačen, predsednik JOZ, nas je osebno počastil. Mlademu orlovskemu paru je voščil vso srečo, orlovskemu idealu naj pa ostaneta zvesta vse življenje. Povabil nas je na mednarodne tekme v Rim, nakar se je od nas pristrčno poslovil.

Stari trg pri Ložu.

Upanje, ki so ga gojili naši nasprotniki, da bo naš odsek uničen, ko prestavimo gosp.

Smolika na samotem kraju, se ni izpolnilo. Še živimo in se gibljemo. V pretečnem letu smo imeli redne seje odbora in tudi vaiteljskega zbora. Bratje so se z novo vneto poprijeli telovadbe, vršijo se redni sestanki, na katerih prerašujemo sedaj Ušeničnikovo Socialno vprašanje. Precej težka tvarina, a z vztrajnostjo bomo tudi to premagali. Udeležba na njih dovoljna. Enako je pri telovadbi. Še nikoli ni bila telovadnica tako polna, kakor je letos ob telovadnih urah. To vam je življenja! Ta skupina to orodje, druga drugo, kar zadoni povelje za skupen nastop k prostim vajam, redovnim vajam, skupinskim vajam. Korakamo pa še vedno na godbo na pihala. Saj imamo vendar tako lepe koračnice, zakaj jih ne bi uporabljali! Ker odide letos šest članov k vojakom, zato smo imeli letošnjo telovadno akademijo že v nedeljo dne 7. februarja. O poteku akademije bomo poročali prihodnjič. Naša nada so mladci, ki jih je menda 20. Ta četa pod spretnim vodstvom br. Tineta kaj strumno vrši dana povelja, tako da ima človek ž njo pravo veselje. — To bodo člani ko dorastejo, vredni sedanjih pod načelstvom br. Franceta. Ne smemo pa pozabiti tudi naraščajske čete, katera se je prav poživila pod vodstvom br. Toneta. Le škoda, da je morala menjati vaitelja, ker odide ta k vojakom. Sedaj šele vemo ceniti četo mladcev in naraščajnikov, ko doraščajo in prihajajo med člane, oziroma mladce. Na ta način se polnijo vrzeli, katere nam napravlja odhod članov k vojakom. Dal bog, da bi imeli mnogo enih in drugih. — Pri našem odseku imamo pa tudi lastno knjižnico, katero člani kaj radi uporabljajo, saj ima, kot malokateri odsek, vse letnike »Mladosti«. Naročena je tudi na »Mladiko«, »Naš dom«, »Prerode«, »Zdravje«, »Kat. misijone«, po vrhu še vse orlovske mesečnike. — Pri našem prosvetnem društvu tudi sodelujemo pri igrah. Seveda dobimo potem tudi del dobička. Ker imamo pa pri domači hranilnici še nekaj dolga za telovadne obleke in tamburaške instrumente, zato smo priredili na pustno nedeljo zabaven popoldan in sicer pri pogrnjenih mizah. — Seveda so pri akademiji in pri zabavnem popoldnevu sodelovale sestre Orlice, ki zadnje čase kaj pridno delajo; kaj in kako, berete lahko v »Vigredic«. V prihodnji številki »Mladosti« pa poiščite nadaljevanje temu članku! Bog živi! Rs.

Za šalo in zares

Uganke naših Orlov.

Urednik: Peter Bulkovič-Domen
Zgonik, p. Prosek (Italija).

1. Vrstilna uganca.

(Miroljub, Kočevje.)

an. bo, ci, dej, di, jup, kih, le, mis, n, obe,
pod, pol, ti, vpre, žuv.

Ako pravilno uvrstiš te skupine črk, dobiš lep pregovor.

2. Izmenjalnica.

(Boris Rihteršič, Celje.)

Adrija, čas, Istra, kos, žar, Una, moč, vrè,
oda, kosa.

Izmenjaj prvo črko v vsaki besedi z drugo, da dobiš besede drugega pomena. Če si prav zamenjal, ti dado zaporedne črke, ki si jih vstavil, ime slovenskega pisatelja.

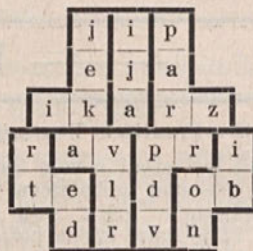
3. Skrivatica »Žito«.

(N. P., Kočevje.)

4. Mozaik.

(Miroljub, Kočevje.)

Sestavi sedem delov tega lika v pravokotnik, v katerem boš čital lep rek.

Rešitev uganek je poslati v zaprtem pismu do 5. aprila na uredništvo »Mladosti«, Ljubljana, Ljudski dom. Izzreban rešilec vseh uganek dobi novo knjigo: Sveto Pismo nove zaveze.

Rešitev uganek v 2. številki.

1. Istopisnica: Zdrav je, kdor zgodaj pazi na zdravje. — 2. Premikalnica: Odločno odpovej se svoji sreči, goreče išči drugim jo doseči, živeti vrli mož ne sme za se! (S. Gregorčič.) — 3. Enačba: Bog živi! — 4. Skrivatica »Srce«: Cesar je polno srce, rada usta govore. N. pr.

Vse uganke so prav rešili: Ivo Bulovec, Radovljica; Franc Modrinjak, Maribor; Henrik Camernik, Poljane; Josip Milič, Št. Vid; Metod Starman, Št. Vid; Peter Gaspari, Št. Vid; Bogomir Pušnjak, Maribor; Ivan Savara, Ljubljana; Jožef Lasbaher, Stavenski vrh; Stefan Pušnjak, Sv. Lovrenc; Anton Koščak, Rakek; Drago Lesjak, Maribor; Peter Kusterle, Prevalje; Ivan Kozmelj, Kaplja; Jožef Rataj, Hrušovec; Anton Rataj, Maribor; Drago Kocmut, Videm; Ksaver Korban, Maribor; Slavko Cuderman, Preddvor; Ivan Vrhunec, Selca; Avgust Turnšek, Polzela; Matej Močilnik, Ptuj; Mihael Kranjec, Ljubljana; Boris Hrovatin in Peter Lenč, Ljubljana.

Izzreban je bil: Peter Gaspari, Št. Vid nad Ljubljano.

Vsebinska 3. številka: Prosveti in omiki: J. Pogačnik: Vezilo našemu varuhu. — Br. Janez: Slovenska mati. — M. Elizabeta: Mati. — J. Jagodic: Krvava zarja. — Letošnji prireditveni program. — J. J.: Misli ob zbiranju za Stadion. — A. Hromski: Počakaj...! — Otokar J.: Kako smo potovali v Ameriko. — Orlovska pisma. — To in ono: Urednikov radio. — Tolmačev nabiralnik. — Mali oglasi. — Iz kraja v kraj. — Za šalo in zares. — Slika: Stadionov ograjni zid.

Urednik: Jože Jagodic.

Čične ilustracije in jasni klišeji

dajo reklami šele pravo lice!

Jugoslovanska tiskarna
Ljubljana, Kopitarjeva ulica 6

Klišarna - Litografija - Kameno-
in offset-tisk - Rotacija - Stereo-
tipija - Knjigo- in umetniški tisk

Salda-konti, štrance,
blagajniške knjige,
= amerik. žurnale =
odjemalne knjižice

Itd. — nudi p. n. trgovinam po iz-
redno ugodnih cenah

knjigoveznica K.T.D.
v Ljubljani, Kopit. 6/II.

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala je
Vzajemna zavarovalnica
v Ljubljani, Dunajska c. 17

Sprejema v zavarovanje:

1. Proti požaru: a) raznovrstne izdelane stavbe kakor tudi stavbe med časom gradnje; b) vse premično blago, mobilije, zvonove in enako; c) poljske pridelke, žito in krmo.
2. Zvonove proti razpoki in prelomu.
3. Sprejema v novoustanovljenem življenjskem oddelku zavarovanje na doživetje in smrt, otroške dote, dalje rentna in ljudska zavarovanja v vseh kombinacijah.

Skupno premagamo skupne težave!

TEODOR KORN
Ljubljana, Poljanska cesta 8

se priporoča cenjenemu občinstvu
za izvrševanje vsakovrstnih

kleparskih in vodovodnih instalacij-
skih del ter za pokrivanje streh.

Vsa stavbna in kleparska dela v priznano
solidni izvršitvi. Proračuni brezplačno in
poštne prosto. Popravila točno in po
najnižji ceni.

Podružnica v TRSTU, Via Miramare 65,
ki jo vodi poslovodja g. Franjo Jenko.

Prodajalna K.T.D.

(prej Ničman)

Ljubljana (poleg Jugoslov. tiskarne)

Vse pisalne potrebščine, po-
dobe, molitveniki, svetinje,
devocijonalije itd.

Svoji k svojim!

Naša domača
Kolinska cikorija

je izborna in izdatna.

Zelo priporočamo!

L. Mikuš

Ljubljana
Mesini trg 15

priporoča svojo zalogo
**dežnikov in solnč-
nikov in
izprehodnih palic.**

Popravila točno in solidno.

Klobuke, srajce,

krauvate, dežne plašče, dežnike i. d. modno
blago kupite najceneje pri

'Amerikancu', Ljubljana, Stari trg 10.

Zahtevajte cenik!

Zahtevajte cenik!

Društvena nabavna zadruga v Ljubljani (Ljudski dom)

ima v zalogi:

vse potrebščine za kroj, telovadne obleke, telovadne čevlje,
poslovne tiskovine in knjige za odseke.

Tiskovine za Čebelico. — Zaloga knjig „Orlovske knjižnice“. — Zaloga vseh potrebščin
za šminkanje igralcev. — Sprejema vloge v Centralno Čebelico.

Kupujte pri lastnem podjetju!

Kupujte pri lastnem podjetju!

„Jugometalija“ r. z. z o. z.

splošna kovinska industrija izdeluje vsakovrstne bakrene
kole kakor tudi vsakovrstne druge pločevinaste predmete.

Ljubljana, Kolodvorska ul. 18

Telefon 729

Jugoslovska knjigarna v Ljubljani

Jurčić Josip, **Spisi**. Uredil dr. Ivan Grafenauer. 10 zvezkov po Din 16.—, vezani
po Din 20.—.

Glaser, **Zbirka slov. narodnih pesmi**. Din 16.—, vezano Din 20.—.

Gregorčič, **Poezije**. I. zvezek. Din 16.—, vezano Din 20.—.

Miran Boris (Stritar), **Strunam slovo**. Din 6.—, vezano Din 10.—.

Burnett-Pribil, **Mali lord**. Roman. Din 20.—, vezano Din 30.—.

Širok, **Slepi slavčki**. Kratke povesti. Din 18.—.

Bevk, **Rablji**. Povesti. Din 20.—, vezano Din 30.—.

Bevk, **Faraon**. Povesti in slike. Din 28.—.

Cankar, **Moje življenje**. Din 16.—, vezano Din 20.—.

Erjavec Franc, **Izbrani spisi**. I. Din 16.—.

Kellermann-Velikonja, **Tunel**. Socijalni roman. Din 24.—, vezano Din 30.—.

Meško, **Dve sliki**. Povesti. Din 20.—, vezano Din 36.—.

Pregelj, **Joannes Plebanus**. Povest. Din 30.—.

Pregelj, **Zgodbe zdravnika Muznika**. Zgodovinska povest. Din 14.—.

Tagore, **Povesti**. Din 12.—.

Erjavec, **Slovensci**. Zemljepisni, zgodovinski, ku turni in gospodarski pregled.
Osnovi za predavanje. Din 40.—.

Dostojen, **Pravila za oliko**. Din 30.—.

Ceniki so brezplačno na razpolago!

Jugoslovska knjigarna v Ljubljani

Mladost glasilo Orlovske Podzveze v Ljubljani, izhaja 17. v mesecu.
Urejuje Jože Jagodić, Ljubljana, Pred škofijo 4. — List
izdaja konzorcij „Mladosti“ v Ljubljani (Dr. Joža Basaj, Ljubljana, Dunajska c. 38). —
Tiska Jugoslovska tiskarna v Ljubljani (K. Čeč). — Upravništvo je v Ljubljani, Ljudski
dom (pisarna Društvene nabavne zadruge). — Uredništvo je v Ljubljani, Ljudski dom
(Orl. Podzveza). — Naroča se: Upravništvo „Mladosti“, Ljubljana, Ljudski dom. —
Naročnina: Za redne člane in starešine brezplačno, za vse druge Din 30.— letno;
posamezna številka Din 2:50. Za naročnike izven Jugoslavije po dogovoru.